

MATERIAALIN ESITTELY

- Tämä materiaali käsittelee suomen lauseopin kysymystä MILLOIN TULEE PARTITIIVI? Materiaalissa käsitellään partitiivia erityisesti lausekkeen muotona eli silloin, kun koko lauseke (*phrase*) on tiettyssä muodossa. Sen sijaan partitiivin käyttö lausekkeen sisällä, esim. lukusanan kanssa tai preposition kanssa (*kolme karhua, ennen aamua*) ei sisälly tähän materiaaliin.
- Tämän materiaalin avulla voit kehittää itsellesi **strategian**, miten voit selvittää itsellesi, **tuleeko tähän partitiivi vai ei**. Erityisesti tämä tieto auttaa sinua kirjoittamisessa. Kun kirjoitat omaa tekstiä, saattaa usein olla epävarma tunne siitä, pitäisikö jokin sana kirjoittaa partitiiviin vai ei. Lauseopin partitiivin käyttö on niin mutkikasta, että siinä ei kielikorva oikein kehity tarkaksi. Tämän materiaalin tavoite on, että epävarmuus vähenee. Pystyt paremmin päättelemään ja selvittämään itsellesi, tuleeko partitiivi vai ei. Lisäksi opit ymmärtämään tekstiä paremmin, kun hallitset sijavaihtelujen merkitykset paremmin.
- **Partitiivi** on suomen sijamuoto, jonka voi tehdä kaikista nomineista (substantiivit, adjektiivit, pronominit ja numerot): *taloa, vettä, kirjoja, aurinkoista, minua, kahdeksaa* jne. Partitiivin muodostamista voit muistella vaikka täältä: <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2016/01/27/supisuomea-osa-7-suomalaista-ruokaa-ja-partitiivi>. Partitiivin vastaparina on useita sijamuotoja, joita kutsutaan tässä materiaalissa yhteisnimellä **totaalisija**. Se voi lauseenjäsenestä ja lausetyypistä riippuen olla nominatiivi tai genetiivi tai t-akkusatiivi. Partitiivin ja totaalisijan välinen vaihtelu on materiaalin ydin, joka ilmaisee erilaisia kieliopillisia merkityksiä.
- Sijavaihtelua lähestytään eri suunnista. Siksi materiaalissa on myös toistoa. **Osassa 1** esitellään sijavaihtelun merkitykset eli se, mitä sijavaihtelulla suomen kielessä ilmaistaan (esim. kierto ja aspekti). **Osassa 2** esitellään sijavaihtelua eri lauseenjäsenten kautta. Tässä tarvitaan hieman kieliopillista tietoutta, jotta voidaan erottaa, mikä on subjekti, objekti ja predikatiivi. **Osassa 3** esitellään suomen kielen lausetyypit ja tarkastellaan sijavaihtelua jokaisessa lausetyypissä. **Osassa 4** lähestytään aihetta verbien luokittelun kautta.
- Materiaalin tarkoituksena on kehittää **systemistä kielitaitoa**. Se tarkoittaa, että materiaalin avulla yritetään luoda tukirakenteet (*scaffolding*) suomen lauseiden systeemille. Sen takia materiaalissa käytetään **systemilauseita**, eikä lauseita ole valittu sen mukaan, että ne olisivat erityisen käyttökelpoisia arjen kielenkäyttötilanteissa. Lauseet ovat kuitenkin merkitykseltään selkeitä, jotta on helppo yhdistää systeemin sääntöjä lauseiden merkityksiin.
- Materiaali on kirjoitettu selkeällä suomen kielellä. Kielioppikäsitteiden tarkkuus saa joskus jäädä tilanteisen selkeyden jalkoihin. **Materiaali perustuu suomen kieliopin kurssiin, jota olen pitänyt Tampereen yliopistossa Suomen kielen ja kulttuurin opintokokonaisuudessa** vuodesta 2008 lähtien, en tosin ihan joka vuosi. Materiaali perustuu opetuksessa toimineisiin tapoihin ja opiskelijoiden oppimisen seurantaan sekä heidän palautteeseensa. Kokonaisuus on pyritty rakentamaan mahdollisimman selkeäksi ja yksinkertaiseksi mutta samalla mahdollisimman tarkaksi, jotta se vastaisi korkeakoulutetun ihmisen edistyneen kirjoitustaidon vaatimuksia. Toisin kuin

äidinkieleltään suomenkielisille tarkoitettut esitykset, joissa käsitellään sijavaihtelua usein erilaisten vivahteiden ymmärtämisen näkökulmasta, tässä materiaalissa annetaan selkeitä ohjeita, miten valita oikea sijamuoto. Näkökulma on siis normatiivinen. Se perustuu mahdollisimman tarkasti niihin semanttisiin normeihin, joita kieliyhteisössä sijamuodoille annetaan ja joiden perusteella kirjoituksia tulkitaan. Tavoitteena on, että henkilö pystyy käyttämään hyväksi niitä kieliopillisia merkityksiä, joita suomen sijavaihtelulla tuotetaan, mikä mahdollistaa kompleksisen ja tarkan tekstin tuottamisen.

- Tässä materiaalissa **on tehty joitain ratkaisuja toisin** kuin yleisesti suomen kielen partitiivin käsittelyssä. Sijaoppositiot käsitellään pääasiassa kahden merkitysmuuttujan kautta: jaollisuus ja aspekti. Kvantitatiivinen epämääräisyys ei ole itsenäisenä muuttujana mukana vaan sisältyy jaollisuuteen. Sen sijaan yleinen epämääräisyys (laadullinen ja määrällinen) on mukana objektin sekä tiettyjen intransitiiviverbien subjektin partitiivimuodossa. Näin sijavaihtelun merkityksen pystyy nähdäkseni kuvaamaan selkeämmin ja ennen kaikkea tarkemmin.
- Materiaalin ratkaisusta ja toimivuudesta kaivataan palautetta, niin käyttäjäpalautetta kuin vertaisarviointiakin. Kaikenlainen palaute – joko omalla nimellä tai anonyymisti – on tervetullutta tähän julkiseen dokumenttiin:
https://docs.google.com/document/d/1yo2DJKYPNy3D5k2oIbKczse0AImdTVd114Jx_WCIUgA/edit?usp=sharing